

KOMMUNALAFDELINGEN

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

22 MRS. 2000

Dato:
Kontor: 4. kommunekontor
J. nr.: 2000/1211/11-3
Sagsbeh.: MLU
Fil-navn: gebyr/JM retsudvalget

I brev af 6. marts 2000 har Justitsministeriet anmodet Indenrigsministeriet om et bidrag til brug for besvarelsen af fire spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg (Alm. Del – bilag 622, spørgsmål 203-206) om kommuners opkrævning af rykkergebyrer.

I den anledning skal Indenrigsministeriet foreslå, at der i besvarelsen af spørgsmål nr. 203 fra Folketingets Retsudvalg anføres følgende:

”Med Folketingets enstemmige vedtagelse den 17. december 1991 af gebyrloven (lov nr. 939 af 27. december 1991 om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner) blev der indført klar lovhjemmel til, at kommunerne kan opkræve et gebyr på højst 200 kr. for udsendelse af bl.a. rykkerbreve og tilsigelser til udlægsforretninger.

Gebyrets størrelse er ikke afhængig af de omkostninger, der er forbundet med udsendelse af f.eks. et rykkerbrev. Sigtet med lovforslaget var at forbedre restancesituationen på den kommunale sektors område ved at give restanterne et incitament til at indbetale skyldige beløb rettidigt, således at der opstår færre restancer. Loven medførte merindtægter for den kommunale sektor, hvilket var forudsat i kommuneaftalen af 11. juni 1991 indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening.

Der er en væsentlig forskel på offentlige og private kreditorer, bl.a. fordi det offentlige ved udførelsen af sine offentlige opgaver ikke selv vælger sine skyldnere, og i en række tilfælde i modsætning til en privat kreditor ikke kan afbryde ”kundeforholdet”.

Der er i loven alene hjemmel til at opkræve gebyr for rykkerbreve i forbindelse med for sen betaling af ydelser, der er tillagt udpantningsret, f.eks. ejendomsskat, underholdsbidrag, parkeringsafgifter og betaling for pasning i daginstitutioner. Gebyrloven gælder således ikke med hensyn til kommunernes rent privatretlige krav, f.eks. almindelige erstatningskrav.

Det er i forarbejderne til loven forudsat, at det almindelige inddrivelsesmønster opretholdes, og at kommunerne efter lovens ikrafttræden ikke udsender rykkerbreve hyppigere, end der er saglig begrundelse for.

Gebyrlovens regler om opkrævning af gebyrer viger i det omfang, der i anden lovgivning er fastsat bestemmelser om opkrævning af gebyrer.

Den 16. december 1997 vedtog Folketinget med 98 stemmer (S, V, KF, RV, CD og DF) mod 17 (SF, FP og EL), at forhøje gebyrmaksimum fra 200 kr. til 250 kr. Forhøjelsen skete efter, at der ved en lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om inddrivelse af gæld til det offentlige var gennemført en generel forbedring af mulighederne for at inddrive offentlige restancer. Forslaget var et led i aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi for 1998.

Det fremgår af bemærkningerne til loven om ændring af forskellige lovbestemmelser om inddrivelse af gæld til det offentlige, at de samlede restancer til det offentlige fra 1991 til 1994 var stagneret med en svagt nedadgående tendens, hvilket bl.a. måtte tilskrives de i denne periode gennemførte lovgivningsmæssige initiativer.

Af en senere opgørelse fra Kommunernes Landsforening fremgår det, at de restancer, som kommunerne inddriver, i 1994 blev opgjort til 16,6 mia. kr. og i 1998 til 13,0 mia. kr. Dette fald i størrelsen af de kommunale restancer på mere end 20% i 4-årsperioden fra 1994 til 1998 må bl.a. tilskrives de gennemførte forbedringer af mulighederne for restanceinddrivelse, herunder gebyrlovens bestemmelser.

Kommunernes Landsforening har oplyst til Indenrigsministeriet, at man i kommunerne vurderer, at opkrævningen af gebyrer ved udsendelse af rykkerbreve har en god effekt over for specielt mindre restancer (sjuskeri), hvilket giver opkrævningsafdelingerne bedre muligheder for at koncentrere sig om opkrævningen af de store udeståender.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der ud fra sit kendskab til forholdene i kommunen bestemmer, om der skal opkræves gebyr ved den første rykker, og hvilken størrelse gebyret skal have, f.eks. om gebyret skal være mindre netop ved den første rykker.

Det må antages, at gebyrer har størst effekt, hvis der allerede ved den første rykker opkræves gebyr, og hvis gebyret er af en vis mærkbar størrelse, men der må selvfølgelig alene udsendes rykkerbreve i det omfang, der er en saglig begrundelse for det. Der vil således eksempelvis ikke kunne opkræves gebyr af en skyldner, der har indgået aftale om en afdragsordning med kommunen og overholder denne.

Der er ikke i gebyrloven fastsat nogen fast øvre grænse for hvor mange rykkerbreve, der kan kræves gebyr for. En restant, der allerede har modtaget et rykkerbrev, vil imidlertid ikke umiddelbart have behov for yderligere rykkerbreve, idet restanten er klar over ydelsens eksistens, og at den er forfalden.

Såfremt det konstateres, at en forfalden ydelse ikke betales trods et rykkerbrev, vil det efter en passende tid være billigere – og også mindre indgribende – for borgeren at kommunen udsender et yderligere rykkerbrev, end at kommunen gennemfører en fogedforretning. En restant, der betaler eller indgår aftale om en afdragsordning efter det 2. rykkerbrev, kan maksimalt komme til at betale 500 kr. i gebyr, hvorimod en fogedforretning som minimum koster 300 kr. i retsafgift, hvortil kommer et beløb på op til 250 kr. for en tilsigelse til udlægsforretningen samt op til 250 kr. for den første rykker.

Det kan imidlertid ikke anses for at være overensstemmende med formålet med gebyrlovens bestemmelser at udsende og opkræve gebyr for mere end et mindre antal rykkerbreve. Det må antages, at det vil være i strid med gebyrloven at opkræve gebyr for et større antal rykkerbreve.”

Indenrigsministeriet skal foreslå, at der i besvarelsen af spørgsmål nr. 204 fra Folketingets Retsudvalg anføres følgende:

”Baggrunden for, at der blev tilvejebragt lovhjemmel til kommunal gebyropkrævning for rykkerbreve m.v. var netop ønsket om at kunne opkræve større gebyrer, der overstiger omkostningerne i forbindelse med udsendelse af rykkerbreve for herved at kunne skabe et særligt incitament for offentlige restanter til at indbetale skyldige beløb, jf. besvarelsen af spørgsmål nr. 203”

Indenrigsministeriet skal foreslå, at der i besvarelsen af spørgsmål nr. 205 fra Folketingets Retsudvalg anføres følgende:

”De kommunale tilsynsmyndigheder - Indenrigsministeriet og de for hvert amt nedsatte tilsynsråd - fører tilsyn med, at amtskommunerne og kommunerne overholder lovgivningen, herunder offentlige retlige retsgrundsætninger, jf. § 61 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999).

De kommunale tilsynsmyndigheder kan ikke tage stilling til, om amtskommunernes og kommunernes sagsbehandling er rimelig eller hensigtsmæssig, eller til spørgsmål vedrørende skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

De kommunale tilsynsmyndigheders tilsyn viger i det omfang, der er klagemyndigheder, som er kompetente til at behandle den pågældende sag.

Hvis en borger mener, at amtskommunen eller kommunen opkræver gebyrer i strid med lovgivningen, har borgeren således mulighed for enten at klage til en klageinstans eller at rette henvendelse til den kommunale tilsynsmyndighed.

Indenrigsministeriet finder hverken på baggrund af den i spørgsmål nr. 203 omtalte artikel eller i øvrigt grundlag for at antage, at amtskommunerne og kommunerne generelt ikke overholder de i lovgivningen fastsatte regler vedrørende opkrævning af rykkergebyrer. Ministeriet finder derfor ikke, at der er behov for at understrege gældende regler over for amtskommunerne og kommunerne.

På baggrund af en henvendelse fra Kommunernes Landsforening overvejer Indenrigsministeriet dog for tiden i samarbejde med Miljø- og Energiministeriet, Energistyrelsen, spørgsmålet om, hvorvidt elforsyningsloven indeholder bestemmelser, der udelukker opkrævning af gebyrer i henhold til gebyrloven. Kommunernes Landsforening har tilkendegivet, at landsforeningen vil underrette kommunerne om udfaldet af overvejelserne.”

Indenrigsministeriet skal foreslå, at der i besvarelsen af spørgsmål nr. 206 fra Folketingets Retsudvalg anføres følgende:

"I forbindelse med en eventuel regulering af private virksomheders gebyropkrævning, vil Indenrigsministeriet overveje, om der er behov for at ændre den kommunale gebyrlov."

Der henvises til j.nr. 2000-792-0173.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen